

paa det rene med, at disse Anstaltmagerier kun ere „quasidemokratiske“, naar man skal forene Hensynet til Demokratiet og Hensynet til det kirkelige. Derimod er der i Norge, efter at man er kommen bort fra den Drøm, et stort Arbejde i Gang paa frivillig at organisere den norske Kirke, og jeg tror, man derigenem vil naa betydeligt frem i Retning af at omdanne den norske Kirke til et virkeligt frivilligt Trossamfund. Derfor hører man ogsaa fra Norge atter og atter Folk sige: Men hvad gaar der af jer i Grundtvigs Fædreland i 1902? Ville I nu forlade det Frivillighedens Spor, paa hvilket I have været inde? Ville I gaa med til de gamle Statskirkeformer, selv om de melde sig i en saadan quasidemokratisk Skikkelse? Det har jeg paa ingen Maade kunnet være med til, og jeg tror, at under den fortsatte Drøftelse af disse Spørgsmaal ville Tankerne omkring i Befolkningen ogsaa klare sig om denne Sag. Det skulde gøre mig meget ondt, om det var den første Frugt af Systemskiftet paa Kirkelovgivningens Omraade, at Folketinget for at følge Ministeren forlod det Frivillighedens Spor, som vi nu have været inde i, og det vil jeg dog ogsaa først se, inden jeg tror det.

Derfor har jeg stillet mit principale Forslag, der jo i det væsentlige er Venstres Forslag, og som gaar ud paa at give Menigheden Adgang til Præstevalg, til Dannelse af frivillige Menighedsraad og til, at Præst og Menighed en Gang om Aaret i det mindste, men ellers saa ofte der kan være Grund dertil, kunne mødes for at tale med hinanden om hele Menighedens fælles Anliggender. Skulde man imidlertid nu her i Folketinget absolut ville forlade sit gamle Stade og absolut ville ind paa de tvungne Menighedsraad, har jeg stillet en Del subsidiære Forslag, hvoraf det væsentligste gaar ud paa, at Menighedsraadene skulle gøre deres Indstilling til Menighederne, saaledes at det bliver dem, der faa det afgørende Valg. Derved reddes dog det, der for Befolkningen er Hovedsagen, nemlig, at de selv faa Lov til at vælge deres Præst. At man just skulde blive saa overordentlig glad ved at faa en Præst sendt fra Ministeriet efter en Indstilling fra Menighedsraadet, er jeg ikke saa sikker paa; det er jo ingenlunde givet, at man vil faa den Præst, man helst vil have, det er jo ingenlunde givet, at man faar den, der er indstillet af Menighedsraadets Flertal, tværtimod, naar der skal indstilles 3, saa maa Meningen dermed jo være, at Ministeren maa have

fri Hænder til at vælge, hvilken af de tre, han efter samtlige Forhold finder det rigtigt at tage, og det vil derfor ingenlunde være sagt, at Flertallet faar den Præst, som det ønsker; Naar *det* først ret gaar op for Folk, tror jeg slet ikke, de ville blive henrykte over Forslaget. Der er nemlig den underlige Forestilling ude i Befolkningen, at der her i Ministerens Forslag er Tale om Præstevalg. Man spørger Folk omkring i Landet, om de ikke ville have Præstevalg, og saa sige de: jo, det ville vi rigtignok. Men naar de ret fik at vide, hvad der er Tale om, tror jeg ikke, de bleve fuldt saa begejstrede derfor. — Jeg vil i øvrigt ikke nævne Numrene paa de enkelte Ændringsforslag. Det behøves jo ikke, da de ville komme frem ved Afstemningen. Dernæst har jeg søgt at begrænse Menighedsraadens Virksomhed, saa de ikke træde i Stedet for selve Menighederne eller for Sogneraadene. Altsaa, i de Ting, der tidligere have været afgjorte af Menigheden som Helhed, lader jeg det blive derved, og i de Ting, der have været afgjorte af Sogneraadet, lader jeg det blive derved. Efter den Affattelse, som Flertallet nu har givet § 17, skal jeg sige, at jeg egentlig ikke har noget videre at indvende derimod. § 17 er en Paragraf, der er optaget fra Kommissionen af 1853 og gaar ud paa, at Menighedsraadet skal understøtte Præstens Gerning i Almindelighed i alt, hvad der kan tjene til at vække, styrke og lede et sundt kristeligt Liv i Menigheden. I den Form vilde jeg absolut være imod den, men naar Flertallet nu foreslaar, at den skal affattes saaledes, at Præsten skal henvende sig til Menighedsraadet om Samarbejde i alt, hvad der angaar sligt, ja, saa kan man jo ikke have det mindste at indvende derimod, for det kan han jo gøre til alle og enhver og altsaa ogsaa til Menighedsraadet. Jeg synes bare, at det er ret overflødigt at sætte det der.

I § 18 kan jeg ikke være med til, at man skal paabyde en ny saakaldt fri, kirkelig Fattigpleje. Det er ogsaa, hvis de Herrer ville undersøge Sagen, en Lovning fra 1853. Den Gang var det meget naturligt, at Kirkekommissionen foreslog, at man skulde have en saadan fri, kirkelig Fattigpleje ved Siden af det tvungne Fattigvæsen. Men vi maa jo ikke glemme, at den 8de Marts 1856, altsaa efter Kirkekommissionen, have vi faaet Loven om den fri Fattigkasse, og denne Lov, tror jeg, Befolkningen sætter ganske overordentlig Pris paa. Jeg tror, at man gerne vil